

A rabszolgatartó rendszer lassú kimúlása New Jersey államban az amerikai polgárháború előtti évtizedekben

Az egyesült államokbeli rabszolgatartó rendszer történetével kapcsolatban a magyarországi közvéleményben széleskörűen él az a kép, hogy az amerikai forradalmat követően az északi államokban megtörtént a rabszolgák felszabadítása és a rabszolgaság a Dél „sajátos intézménye” (peculiar institution) maradt. Valójában, a helyzet ennél sokkal bonyolultabb volt. A rabszolga-felszabadítás módszereit és időbeli megvalósulását illetően az északi államok sem alkottak egységes régiót, ami azt eredményezte, hogy sok államban a rabszolgák felszabadítása csak fokozatosan, egy évtizedekig elhúzódó folyamat keretében ment végbe. Mindennek az lett az eredménye, hogy több északi államban még a polgárháborút közvetlenül megelőző években is éltek olyan személyek, akik valamiféle rabszolgai státusban voltak.

Ezt a bonyolult folyamatot vizsgálta meg egy állam, New Jersey vonatkozásában *James J. Gigantino*, a University of Arkansas munkatársa. A fiatal történész egyrészt New Jersey történetének specialistája, különös tekintettel az állam polgárháború előtti históriájára, másrészt pedig a rabszolgatartó rendszer amerikai forradalom utáni továbbélését kutatja az északi államokban.¹ New Jersey északi mércével mérve jelentős rabszolga népességgel rendelkezett. A gyarmati korszak végén, 1770-ben a gyarmat lakosságának 7 százalékát tették ki a rabszolgák, s az afroamerikaik ennél csak egyetlen északi gyarmaton képviseltek nagyobb arányt a helyi népességen belül (New York 11,7%).² New Jersey azon északi államok közé tartozott, amelyek a XVIII. század végén vagy a XIX. század elején a rabszolgák fokozatos felszabadítására vonatkozó törvényeket fogadtak el. Az állam törvényhozása 1804-ben cikkelyezte be a vonatkozó jogszabályt, amely úgy rendelkezett, hogy a rabszolgai állapotban lévő személyek 1804. július 4-e

1 A szerzőnek most van megjelenés alatt a *The Ragged Road to Abolition: Slavery and Freedom in New Jersey, 1775–1865* (A felszabaduláshoz vezető kacskaringós út: rabszolgaság és szabadság New Jersey-ben 1775 és 1865 között) című könyve az University of Pennsylvania Press gondozásában.

2 Peter Kolchin: *American Slavery 1619–1877* (Hill and Wang, New York, 1993.) 240. o.

után született azon gyermekei nyerték el szabadságukat, akik a fenti dátumot követően – férfiak esetében még huszonöt, nők esetében pedig huszonegy – további évig szolgálták rabszolgaként az édesanyjuk tulajdonosát. Ez egyrészt azt jelentette, hogy az éppen 1804. július 4-e előtt született rabszolga gyerekekre nem vonatkozott a törvény, s így ők akár életük végéig – adott esetben még 70–80 évig – rabszolgák maradtak, hacsak közben fel nem szabadították őket. Másrészt, az 1804. július 4-e után született rabszolga gyerekek sajátos átmeneti helyzetbe kerültek a rabszolgai, illetve a majdan biztosan elnyerendő szabad státus között. Gigantino tévesnek tekintette azt a korábbi történetírói felfogást, miszerint az 1804. július 4-e után született rabszolga gyerekek a fehér szerződéses szolgák vagy kézműves tanoncok helyzetébe kerültek volna. Az előbbi csoportot ugyanis a New Jersey-i törvények az utóbbiaktól világos módon elkülönített kategóriaként kezelték, s ezért Gigantino az előbbieket a rabszolgai státus továbbéléseként, időszakos rabszolgákként (slave for a term) kezelte. Ráadásul, az arkansasi történész úgy találta, hogy a New Jersey-i rabszolgatartók sem bántak másként az 1804. július 4-e után született rabszolga gyerekekkel, mint a szüleikkel.

Az 1804-es „felszabadító” törvénynek az lett a következménye, hogy az állam afroamerikai népességének mintegy 10 százaléka még 1830-ban is élethosszig tartó rabszolgai állapotban volt, s ehhez jöttek még azok az 1804 után született rabszolga gyerekek, akik még nem szabadultak fel. Az 1830-as szövetségi népszámlálás adatai szerint 20 557 afroamerikai élt New Jersey-ben, ami az állam 320 823 fős össznépségének 6,4 százalékát jelentette. Gigantino számításai szerint ebben az évben összesen mintegy 4500 rabszolga élt még az államban, ami New Jersey fekete népességének 21,9 százalékát képviselte. Az arkansasi történész a hivatalos népszámlálási adatok pontatlanságára is felhívta a figyelmet és úgy vélte, hogy pontosabb eredményre lehet jutni, ha a cenzusból nyerhető információkat egyéb forrásokkal (felszabadítási okiratok, az időszakos rabszolgák születési dokumentumai, adójegyzékek, örökösödési iratok) is összevetjük.

Gigantino azt is megfigyelte, hogy nem csupán a fokozatos „felszabadítást” előíró 1804-es törvény hatásának volt köszönhető a rabszolgaság nagyon lassú kihalása New Jersey-ben, hanem annak is, hogy a tulajdonosok sem siettek rabszolgáik felszabadításával. Jól mutatja ezt az ún. „lemondási törvénycikk” sorsa. Ezt az 1804-es felszabadítási törvénnyel egy időben fogadták el, s elvileg a felszabadítás meggyorsítását szolgálta volna. A rendelkezés azt tette lehetővé a New Jersey-i rabszolgatartók számára, hogy az 1804-es törvény hatályba lépése után született időszakos rabszolgákat tulajdonosaik átadják az államnak, hogy ne nekik kelljen gondoskodniuk

a felnőttkorukban úgyszólván felszabaduló rabszolgák ellátásáról. A „lemondási törvénycikk” azt is lehetővé tette, hogy az állam havi három dollárt fizessen azoknak a rabszolgáikról lemondó tulajdonosoknak, akik szerződéses szolgálként „tovább foglalkoztatták” volt rabszolgáikat. A legtöbb rabszolgotartó élt ezzel a lehetőséggel, mivel így – amellett, hogy az államtól megkapták a havi három dollárt – rabszolgáikat még akkor is tovább dolgoztathatták, ha azok jogilag más státusba kerültek. E rendszer fenntartása azonban óriási anyagi terhet jelentett New Jersey számára, mivel 1811-ben az állam éves költségvetésének már majdnem 30 százalékát fordították erre a célra. Ezért megszüntették a havi háromdolláros támogatást, aminek az lett a következménye, hogy a tulajdonosok gyakorlatilag felhagytak a rabszolgáikról való „lemondás” gyakorlatával. Ez viszont azt jelentette, hogy az időszakos rabszolgák többsége továbbra is rabszolga maradt.

Gigantino úgy találta, hogy a továbbélő New Jersey-i rabszolgotartó rendszert csak az 1830-as években érték újabb kihívások. Véleménye szerint ez két akkoriban jelentkező hatásnak volt köszönhető. Egyrészt, az 1830-as évekre az országos politikai viták középpontjába került a rabszolgaság kérdése, s ennek következtében New Jersey-ben is újabb lendületet vett a rabszolgák mihamarabbi felszabadítását zászlajára tűző abolitionista mozgalom. Másrészt – az imént említett fejleménytől nem függetlenül – az 1830–40-es években jelentősen megnőtt a déli rabszolgotartó államokból északra szökött rabszolgák száma, ami a Dél közvetlen szomszédságában fekvő New Jersey-ben is folyamatosan napirenden tartotta a rabszolgaság kérdését. New Jersey ugyanis közvetlenül a rabszolgotartó államnak számító Delaware mellett, illetve a tekintélyes rabszolga népességgel rendelkező Maryland közelében helyezkedett el.³ Az államba érkezett déli szökevényekről folytatott viták pedig a még New Jersey-ben élő rabszolgák helyzetére is újból ráirányították a figyelmet. Ezek a tényezők oda vezettek, hogy a New Jersey-i törvényhozás 1846-ban újabb törvényt fogadott el a rabszolgák felszabadítására vonatkozóan, ám ez sem hozta el a rabszolgaság teljes körű és azonnali megszüntetését az államban. A törvény ugyanis ahelyett, hogy egyszer s mindenkorra minden, még valamilyen rabszolgai státusban lévő afroamerikait felszabadított volna, csupán a rabszolga elnevezést törölte el, a rabszolgákat pedig „élethossziglani szolgálknak” (apprentices for

3 Delaware rabszolga népessége 1790-ben 8887 főt tett ki, ami az állam akkori népességének 15 százalékát jelentette. A delaware-i rabszolgák száma 1860-ra 1798 személyre csökkent, ami akkor az össznépességnek már csak 1,6 százalékát tette ki. Marylandban 1790-ben 103 036 rabszolga volt található, ami az állam lakosainak majd egyharmadát (32,2%) képviselte. Hetven évvel később az államban már csak 87 189 rabszolga élt, s ez az össznépességnek már csak 12,7 százalékát jelentette. Kolchin: i. m. 242. o.

life) minősítette át. A törvény azt írta elő, hogy a „felszabaduló” rabszolgák meghatározott ideig továbbra is volt tulajdonosaik szolgái legyenek. Ez a rendelkezés világos módon a volt rabszolgatartók anyagi érdekeit védte, s mint Gigantino megjegyezte „mindez megkérdőjelezi azt az állítást, hogy egy monolitikus »szabad« Észak állt volna szemben a »rabszolgatartó« Déllel, és arra is rámutat, hogy az északiak rabszolgaság és szabadság értelmezése sokkal összetettebb volt annál, semmint hogy egyoldalú ellenzésként lehessen azt felfogni” (418. o.).

Az 1830-as években mindenesetre megnőtt a New Jersey-be szökött déli rabszolgák száma, akik egy 1826-ban elfogadott állami törvény szerint már bíróság elé vihették az ügyüket. A rabszolgák helyzetének helyi megítélése szempontjából fontos fordulatot jelzett az a per, amelyben egy Marylandból New Jersey-be szökött rabszolga, bizonyos Alexander Helmsly játszotta a főszerepet. Helmsly New Jersey-ben telepedett le, ahol megnősült, családot alapított és kilenc évig háborítatlanul szabadon élt. 1836 októberében azonban rabszolgavadászok felfedezték hollétét, ami letartóztatásához vezetett. Helmsly bírósághoz fordult, ám a bíró ellene ítélt és elrendelte a Marylandbe, vagyis a rabszolgai állapotba való visszavitelét. A volt szökött rabszolga ügyvédei azonban fellebbeztek, s az állam Legfelsőbb Bírósága úgy ítélkezett, hogy egyetlen bíró nem dönthet valakinek a szabadságáról. Ráadásul, az állam legfelső bírói fóruma valamivel korábban egy másik perben már úgy döntött, hogy a feketéknek nem kell megerősítő módon bizonyítaniuk szabad jogállásukat, ami azt jelentette, hogy az afroamerikaiak a továbbiakban már nem számítottak *prima facie* (első pillantásra, ránézésre) rabszolgáknak. A Helmsly ügyben hozott ítélet indoklásában Joseph Hornblower főbíró kifejtette, hogy az állam alkotmánya mind a New Jersey-ben született, mind pedig az oda szökött rabszolgák számára biztosítja a megfelelő jogi eljáráshoz való jogot, vagyis abban a kérdésben, hogy egy szökött rabszolgát visszaküldjenek-e a rabszolgai állapotba nem egyetlen bírónak, hanem esküdtzéknek kell döntenie.

Gigantino úgy vélte, hogy a Legfelsőbb Bíróság ezen ítéletei arra utaltak, hogy az abolícionizmus fellendülése, valamint a szökött rabszolga kérdés előterbe kerülése miatt a New Jersey-i feketék helyzetének megítélése lassan mégiscsak kezdett megváltozni. Ez a folyamat vezetett el annak a törvénynek az elfogadásához 1837-ben, amely egy három bíróból álló testületre bízta a szökevény rabszolgák státusának megállapítását azzal a kiegészítéssel, hogy a perben érdekelt mindkét fél kérhette, hogy az ügyben esküdtzék döntsön. Néhány, New Jersey területén történt botrányos szökött rabszolga elfogás következtében, az állam fehér közvéleménye is egyre inkább a szökevényekkel kezdett szimpatizálni, s a szökevények ügyének

előtérbe kerülése a még az államban található „saját” rabszolgák problémájára is ráirányította a figyelmet. New York-i és helyi rabszolgáság-ellenes aktivisták felhívták a figyelmet arra, hogy a New Jersey-i rabszolgatartók gyakran adtak el élethossziglani, illetve időszakos rabszolgákat New York-ba vagy déli rabszolgatartó államokba.

1842-ben az Egyesült Államok Legfelsőbb Bírósága azonban alkotmányellenesnek nyilvánította azokat a tagállami törvényeket, amelyek esküdtbírók elé utalták a szökött rabszolgák ügyeit. Ez a döntés az említett 1837-es New Jersey-i törvényre is vonatkozott, s az ítéletet jelentős felháborodás fogadta a helyi abolicionisták körében, mivel úgy érezték, hogy a washingtoni legfőbb bírói fórum ezzel szabad kezet adott a rabszolgavadászoknak és súlyosan korlátozta a tagállamok szuverenitását. Az állam fehér politikai elitjének jelentős része ugyanakkor a szökött rabszolgákat tette felelőssé a helyzet kiéleződése miatt, és azt hangoztatta, hogy megérti a déli államok szempontjait. Az állam egyik szövetségi kongresszusi képviselője, Garnett Adrian például kijelentette, hogy New Jersey „nem követte azok (ti. a szökött rabszolgák ügyében a déli állásponttal szembehelyezkedő államok – L. Cs.) rossz és előítéletes példáját”. Ehelyett, az állam „saját maga fogadott el egy szökött rabszolgákra vonatkozó törvényt, és még messzebbre is ment azon kedves testvéri érzés kifejezésében, amelyet a testvéri déli államok iránt érez” (425. o.). Ráadásul, a déli álláspontot megértő véleményeik megfogalmazása során a New Jersey-i politikusok gyakorta hivatkoztak megerősítő módon az állam rabszolgatartó hagyományára. Amint például az állam egyik szövetségi szenátora, Jacob Miller 1850-ben megállapította, New Jersey helyzete eltér más északi államokétól, mivel „egykoron maga is rabszolgatartó állam volt, s így sok, a szökött rabszolgák visszaszerzésével kapcsolatos nehézséget is megtapasztalt”. Ezért aztán az állam „semmilyen akadályt sem gördít a szökött rabszolgák visszakövetelése elé”, annál is inkább, mivel azok teljes mértékben csak kellemetlenséget okoznak neki (426. o.). Ugyanakkor, Gigantino arra is felhívta a figyelmet, hogy mindez nem jelentette azt, hogy a New Jersey-i politikusok teljesen azonosultak volna a déli állásponttal. Inkább arról van szó, hogy nem kívánták azt a látszatot keltetni, hogy beleszólnak más államok „belügyeibe”. A Mexikó ellen 1846-48-ban vívott háborút követően például, az állam szövetségi kongresszusi képviselőinek többsége ellenezte a rabszolgatartó rendszer kiterjesztését a déli szomszédtól megszerzett hatalmas területekre.

Mint már említettem, az arkansasi szakember arra is rámutatott, hogy a szökevény rabszolgák fokozódó jelenléte az abolicionista tevékenység fel lendülését is magával hozta New Jersey-ben. A rabszolga-felszabadítás hívei

1839-ben megalapították a *New Jersey Anti-Slavery Society* (New Jersey-i Rabszolgaság Ellenes Társaság) elnevezésű szervezetet, amely a fokozatos felszabadítás és a kolonizáció eszméjétől elszakadva a rabszolgák azonnali és teljes felszabadítását tűzte zászlajára.⁴ A New Jersey-i viszonyokhoz alkalmazkodva, nem csupán a tényleges rabszolgák, hanem az időszakos rabszolgák felszabadítását is szerették volna elérni, s ráadásul, a felszabaduló feketék számára a politikai jogok megadását is követelték. A társaság 1841-ben petíciót nyújtott be az állam törvényhozásához, amelyben minden ember számára egyenlő jogokat követeltek, s ebbe a tényleges és az időszakos rabszolgák mellett New Jersey mintegy 21 000 fős szabad fekete népességét is beleértették, akik szintén nem rendelkeztek a szabad fehér lakosokkal egyenlő jogokkal. Ezt követően a társaság helyi szervezetei is beadványokkal fordultak az állam törvényhozó testületéhez. 1843-ban például Boonton város polgárai annak a rendelkezésnek a visszavonását kérték, amely azt írta elő a szabad feketék számára, hogy mindig maguknál tartsák a szabad státusukat bizonyító okiratot. A petíció benyújtói úgy vélték, hogy az állam Legfelsőbb Bírósága által hozott, korábban említett ítélet értelmében a feketék már nem számítanak *prima facie*, magától értetődő módon rabszolgáknak, s ezért nem szükséges az említett dokumentum maguknál tartása, mivel ilyet a szabad fehér állampolgároktól sem követelnek meg. A folyamodvány benyújtói ezen túlmenően még azt is követelték, hogy az időszakos rabszolgáknak is adják meg azt a jogot, hogy „jó közoktatásban részesülhessenek, illetve annak lehetőségét, hogy megtanuljanak valamilyen hasznos mesterséget”, ahelyett, hogy felszabadulásuk után is képzetlen mezőgazdasági cselédekként vagy háziszolgákként tudjanak csak elhelyezkedni (430. o.). 1842-ben a rabszolgaság ellenes társaság elindította a *New Jersey Citizen* (A New Jersey-i állampolgár) című lapját, amelynek első számában a társaság elnöke, John Grimes az időszakos rabszolgákra célozva megállapította, hogy New Jersey még aligha nevezhető szabad államnak.

Gigantino arra is felhívta a figyelmet, hogy az állam lakosságának többsége nem szimpatizált az abolitionistákkal. Ennek okát az arkansasi történész abban látta, hogy „a legtöbb fehér az abolitionistáknál jobban támogatta a törvényességet és a rendet, amint a (ti. a felszabaduló feketék gazdasági konkurenciája miatt kialakuló – L. Cs.) gazdasági verseny és az összeolvadás (ti. a két faj „keveredése” miatt – L. Cs.) miatti aggodalmak és a faji feszültségek megnövekedését lehetett tapasztalni a szabad fekete népesség megemelkedésével párhuzamosan” (430. o.). Ennek aztán az lett

⁴ A kolonizációs mozgalom arra irányult, hogy az Egyesült Államokban felszabaduló rabszolgákat az afrikai kontinensre telepítsék vissza.

a következménye, hogy az abolicionisták jelentősen gyengébb pozíciókkal rendelkeztek New Jersey-ben, mint más északi államokban. 1838-ban például csak 14 abolicionista szervezet működött az államban, míg ugyanekkor Ohióban 251, New Yorkban pedig 369 ilyen társaság volt található. Mindez azt jelentette, hogy a New Jersey-i fehérek többsége elvetette az azonnali rabszolga-felszabadítás gondolatát, s az 1804-es felszabadító törvény szellemiségéhez ragaszkodva az intézmény fokozatos felszámolásának híve maradt. Az állam 1844-ben elfogadott új alkotmánya is ezt a felfogást tükrözte, amennyiben az semmit sem tartalmazott a rabszolgaság megszüntetésére vagy a feketék állampolgári jogaira vonatkozóan.

Válaszul a New Jersey-i abolicionisták is igyekeztek megnövelni aktivitásukat, illetve az erősebb rabszolgaság ellenes bázissal rendelkező szomszédos New Yorkból kértek segítséget. A *New York Anti-Slavery Society* (New York-i Rabszolgaság Ellenes Társaság) volt elnökét, Alvan Stewartot kérték fel arra, hogy az északi szomszéd tapasztalatait hasznosítva indítson demonstratív pereket a New Jersey-i rabszolgaság megszüntetése érdekében. Stewart egy 19, illetve egy 60 éves rabszolga felszabadításáért indított perben arra hivatkozott, hogy az 1844-es állami alkotmány értelmében a rabszolgatartás alkotmányellenes New Jersey-ben. Az állam új alaptörvényének I. cikkelye ugyanis kimondta, hogy „minden ember a természettől fogva szabad és független és bizonyos természetes és elidegeníthetetlen jogokkal rendelkezik” (432. o.). A New York-i abolicionista azzal érvelt, hogy ez a passzus a még New Jersey-ben élő 3000 rabszolgára és időszakos rabszolgára is vonatkozik. Az állam Legfelsőbb Bírósága azonban nem fogadta el Stewart érvelését és úgy ítélkezett, hogy mivel az alkotmány nem tartalmaz egy kifejezetten a rabszolgák felszabadítására vonatkozó rendelkezést, az I. cikkely általános megfogalmazása nem eredményezi az államban élő rabszolgák felszabadítását. Az állam legfőbb bírói fellebbviteli fóruma arra hivatkozott, hogy Virginia alaptörvénye is tartalmaz egy, a New Jersey-i alkotmány I. cikkelyéhez hasonló passzust, ám ez ott sem eredményezte a rabszolgák felszabadulását. Vagyis az I. cikkely általános megfogalmazását csak egy olyan retorikai eszköznek szánták, amelynek nem volt célja a már fennálló viszonyok megváltoztatása.

Mindezek ellenére – amint arról korábban már szó esett – New Jersey törvényhozása 1846-ban mégis elfogadott egy, a rabszolgák felszabadítására vonatkozó törvényt. Gigantino megállapítása szerint azonban ezt is az állam fehér lakosainak többségére jellemző fokozatosság elvének fenntartásával valósították meg. Továbbra is alapvető elvként tartották ugyanis szem előtt a törvényesség és a rend biztosítását, arról nem is beszélve, hogy a

törvény a rabszolgatartókat megszabadította az állam előregedő rabszolga népessége eltartásának költségeitől. Amint arról fentebb már volt szó, a törvény eltörölte ugyan a rabszolgaságot, ám a volt rabszolgákat az „élethossziglani szolgák” (apprentices for life) kategóriájába sorolta. Ezek státusa három fontos vonatkozásban tért el a rabszolgákétól. Az „élethossziglani szolgák” nem voltak eladhatók az állam határain kívülre, és nem megfelelő bánásmód esetén panasszal élhettek. Végezetül, abban az esetben, ha gondoskodni tudtak saját létfenntartásukról, felszabadíthatók voltak, vagyis – a rabszolgáktól eltérően – a tulajdonosok nem voltak felelősek az eltartásukért, amennyiben idős korukra munkaképtelenné váltak. Ugyanakkor a volt rabszolgatartók továbbra is jelentős felügyeleti jogokkal rendelkeztek az „élethossziglani szolgák” felett. Az államon belülre továbbra is eladhatók maradtak, időszakosan pedig az államon kívülre is vihették őket. Arról nem is beszélve, hogy az 1846-os felszabadítási törvény nem tette automatikusan szabaddá az időszakos rabszolgákat. Így például az a Hannah nevű rabszolga, aki 1844. március 27-én – vagyis a rabszolgai státusban lévő édesanyját majd szabaddá tevő 1846-os felszabadítási törvény előtt két évvel – született, az 1804-es törvény rendelkezéseinek megfelelően csak 1865. március 27-én, 21 éves korában, gyakorlatilag a polgárháború befejeződésekor szabadult fel. Az 1846-os jogszabály ugyanakkor születésük pillanatától fogva szabaddá tette az „élethossziglani szolgák” gyermekeit. Az ilyen gyerekek eltartásáról hat éves korukig az anya gazdájának kellett gondoskodnia, majd ezt követően a szegények felügyelőjének nevezett tisztviselő felügyelete alá kerültek 21 éves korukig. Mindez azt jelenti, hogy az 1846-os törvény sem hozta el a rabszolgaság megszüntetését New Jersey-ben, mivel az „élethossziglani szolgák” lényegében továbbra is rabszolgák maradtak. Ezért a New Jersey-i abolícionistaik továbbra is úgy gondolták, hogy az állam még mindig nem nevezhető teljesen szabadnak. Amint egyik vezetőjük 1847-ben megfogalmazta: „New Jersey-t ugyan szabad államnak nevezik, mégis több száz rabszolga található benne, akik közül a legtöbb rabszolgaként is fog meghalni” (436. o.).

Gigantino összességében azt állapította meg, hogy New Jersey példája egyértelműen azt támasztja alá, hogy „a rabszolgaság sokkal tovább és sokkal erőteljesebben maradt fenn Északon annál, mint ahogyan azt korábban vélték. Tágabb értelemben azt illusztrálja, hogy az Észak nem alkotott monolitikus egységet” (437. o.). A rabszolgatartó régiótól távolabb elhelyezkedő és nagyon kevés rabszolgával rendelkező új-angliai államokban általánosan volt nevezhető a rabszolgatartó rendszer elítélése. Ugyanakkor a Délhez közel fekvő New Jersey-ben vagy Pennsylvániában a Délről szökött

rabszolgák állandóan jelentkező problémája, valamint „a törvényességgel és a rend fenntartásával kapcsolatos aggodalmak nem tették lehetővé a rabszolgaság emlékének gyors kimúlását” (436. o.). Ezekben az államokban a fokozatos rabszolga-felszabadítás gondolata vált elfogadottá, ami „nem csupán az itteni politikai döntéseket befolyásolta, hanem azoknak a New Jersey-i feketéknek az életére is hatással volt, akik egészen addig nem nyerték el szabadságukat, amíg 1865-ben a 13. alkotmány-kiegészítés végül el nem törölte a rabszolgaságot és a szolgaságot” (437. o.).

James J. Gigantino: „The Whole North Is Not Abolitionized”. Slavery’s Slow Death in New Jersey, 1830–1860. („Az egész Észak nem szabadult fel”. A rabszolgaság lassú kimúlása New Jersey-ben 1830 és 1860 között) *Journal of the Early Republic*, 34. évf. 3. szám, 2014 Fall, 411–437.

Lévai Csaba